

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

26 noiembrie 2015 *

„Trimitere preliminară — Achiziții publice — Directiva 89/665/CEE — Principiile efectivității și echivalenței — Proceduri privind căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice — Termen de introducere a căii de atac — Legislație națională care condiționează acțiunea în despăgubire de constatarea prealabilă a nelegalității procedurii — Termen de decădere care începe să curgă independent de cunoașterea nelegalității de către solicitant”

În cauza C-166/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria), prin decizia din 25 martie 2014, primită de Curte la 7 aprilie 2014, în procedura

MedEval – Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH

cu participarea:

Bundesminister für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft,

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger,

Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul T. von Danwitz, președintele Camerei a patra, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a cincea, și domnii D. Šváby, A. Rosas, E. Juhász (raportor) și C. Vajda, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 aprilie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru MedEval – Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH, de M. Oder și de A. Hiersche, Rechtsanwälte;
- pentru Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger, de G. Streit, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul austriac, de M. Fruhmann, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de A. De Stefano, avvocato dello Stato;

— pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și de A. Tokár, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 21 mai 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO L 395, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 237), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 (JO L 335, p. 31, denumită în continuare „Directiva 89/665”), precum și a principiilor efectivității și echivalenței.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei acțiuni formulate de MedEval – Qualitäts-, Leistungs- und Struktur-Evaluierung im Gesundheitswesen GmbH (denumită în continuare „MedEval”) împotriva unei decizii a Bundesvergabeamt (Oficiul federal pentru atribuirea contractelor de achiziții publice, denumit în continuare „Oficiul”), prin care acesta din urmă a respins cererea MedEval prin care se urmărea constatarea nelegalității procedurii de atribuire a unui contract de achiziții publice desfășurate de Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger (Federația organismelor austriece de securitate socială, denumită în continuare „Federația”) și care privea punerea în aplicare a unui sistem de gestiune electronică a prescrierii medicamentelor, contract de achiziții publice care a fost atribuit Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich (Fondul de salarii al farmaciștilor austrieci).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (2), (13), (14), (25) și (27) ale Directivei 2007/66 au următorul cuprins:

„(2) Prin urmare, [Directiva 89/665] se aplică numai contractelor care intră în domeniul de aplicare al [Directivei 2004/18/CE privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116)] [...] în conformitate cu interpretarea Curții de Justiție a [Uniunii Europene], indiferent de procedura competitivă sau de modalitatea de chemare la competiție utilizate, inclusiv concursurile de proiecte, sistemele de calificare și sistemele dinamice de achiziție. În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, statele membre ar trebui să asigure existența unor căi de atac efective și rapide împotriva deciziilor luate de autoritățile contractante și de entitățile contractante în ceea ce privește includerea unui anumit contract în domeniul de aplicare personal și material al [Directivei 2004/18] [...]

[...]

- (13) Pentru a combate atribuirea directă ilegală a contractelor, considerată de Curtea de Justiție drept cea mai gravă încălcare a dreptului [Uniunii] în domeniul achizițiilor publice din partea unei autorități sau a unei entități contractante, ar trebui să se prevadă sancțiuni eficace, proporționale și descurajante. În consecință, un contract care este rezultatul unei atribuirii directe ilegale ar

trebui să fie considerat, în principiu, lipsit de efecte. Absența efectelor nu ar trebui să fie automată, ci ar trebui să fie confirmată de un organism responsabil de soluționarea căilor de atac independent sau să decurgă din decizia luată de acesta.

- (14) Absența efectelor este cea mai eficientă cale de restabilire a concurenței și de creare a noi oportunități de afaceri pentru operatorii economici care au fost privați în mod ilegal de posibilitatea de a lua parte la competiție. [...]

[...]

- (25) De asemenea, necesitatea de a asigura în timp securitatea juridică a deciziilor luate de autoritățile contractante și entitățile contractante impune stabilirea unui termen minim rezonabil pentru căile de atac care urmăresc constatarea absenței efectelor contractului.

[...]

- (27) Întrucât prezenta directivă consolidează căile de atac la nivel național, în special în cazul unei atribuirii directe ilegale, operatorii economici ar trebui încurajați să folosească aceste noi mecanisme. Din motive de securitate juridică, invocarea absenței efectelor unui contract se limitează la un anumit termen. Eficacitatea acestor termene ar trebui respectată.”

4 Articolul 1 din Directiva 89/665 prevede:

„(1) Prezenta directivă se aplică în cazul contractelor menționate în [Directiva 2004/18], cu excepția cazului în care aceste contracte sunt excluse în conformitate cu articolele 10-18 din respectiva directivă.

[...]

Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a garanta că, în ceea ce privește contractele circumscrise domeniului de aplicare al Directivei [2004/18], deciziile luate de autoritățile contractante pot fi supuse unor căi de atac efective și, în special, cât se poate de rapide, în conformitate cu condițiile stabilite la articolele 2-2f din prezenta directivă, în temeiul nerespectării, prin aceste decizii, a legislației comunitare în domeniul achizițiilor publice sau a normelor de drept intern de transpunere a acesteia.

[...]

(3) Statele membre asigură accesul la căile de atac, în temeiul unor norme detaliate pe care statele membre pot să le stabilească în acest sens, cel puțin oricărei persoane care are sau care a avut vreun interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciată sau riscă să fie prejudiciată printr-o presupusă încălcare.

[...]”

5 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Cerințe referitoare la căile de atac”, prevede:

„(1) Statele membre garantează că măsurile luate în privința căilor de atac menționate la articolul 1 prevăd competențe care să permită:

[...]

- (b) fie anularea, fie asigurarea anulării deciziilor luate în mod ilegal, inclusiv eliminarea specificațiilor tehnice, economice sau financiare discriminatorii din chemarea la competiție, din documentația de contract sau din orice alt document legat de procedura de atribuire a contractului;
- (c) acordarea unor daune interese persoanelor prejudiciate printr-o încălcare.

[...]

(6) Statele membre pot să prevadă că, în cazul în care se pretind daune interese în temeiul luării în mod ilegal a unei decizii, decizia contestată trebuie să fie mai întâi anulată de către un organ competent în acest sens.

(7) Cu excepția cazurilor prevăzute la articolele 2d-2f, efectele exercitării competențelor menționate la alineatul (1) al prezentului articol asupra unui contract încheiat în urma atribuirii sale sunt stabilite prin dreptul intern.

De asemenea, cu excepția cazurilor în care o decizie trebuie anulată înainte de acordarea unor daune interese, un stat membru poate să prevadă că, după încheierea unui contract în conformitate cu articolul 1 alineatul (5), cu alineatul (3) al prezentului articol sau cu articolele 2a-2f, competența organismului responsabil de soluționarea căilor de atac se limitează la acordarea de daune interese oricărei persoane prejudiciate printr-o încălcare.

[...]”

- 6 Articolul 2c din directiva menționată, intitulat „Termene de exercitare a căii de atac”, este formulat în termenii următori:

„În cazul în care un stat membru prevede că orice cale de atac privind o decizie a unei autorități contractante, luată în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract circumscris domeniului de aplicare al Directivei [2004/18] sau în legătură cu o astfel de procedură, trebuie să fie exercitată înainte de expirarea unui anumit termen, acest termen este egal cu cel puțin zece zile calendaristice începând cu ziua următoare transmiterii deciziei autorității contractante către ofertantul sau candidatul interesat, în cazul utilizării faxului sau a mijloacelor electronice sau, în cazul utilizării altor mijloace de comunicare, acest termen este egal fie cu cel puțin cincisprezece zile calendaristice începând cu ziua următoare transmiterii deciziei autorității contractante către ofertantul sau candidatul interesat, fie cu cel puțin zece zile calendaristice începând cu ziua următoare primirii deciziei autorității contractante. Decizia autorității contractante se comunică fiecărui ofertant sau candidat, însoțită de un rezumat al motivelor pertinente. În cazul formulării unei căi de atac împotriva deciziilor prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (b) din prezenta directivă, care nu fac obiectul unei notificări speciale, termenul este de cel puțin zece zile calendaristice începând cu data publicării deciziei respective.”

- 7 Intitulat „Absența efectelor”, articolul 2d alineatul (1) din aceeași directivă prevede:

„Statele membre garantează declararea absenței efectelor unui contract de către un organism responsabil de soluționarea căilor de atac independent de autoritatea contractantă sau faptul că absența efectelor contractului menționat intervine în urma deciziei unui astfel de organism în oricare dintre următoarele cazuri:

- (a) în cazul în care autoritatea contractantă a atribuit un contract fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, fără ca acest lucru să fie permis în conformitate cu Directiva [2004/18];

[...]”

8 Potrivit articolului 2f din Directiva 89/665, intitulat „Termene”:

„(1) Statele membre pot să prevadă că o cale de atac în conformitate cu articolul 2d alineatul (1) trebuie exercitată:

[...]

(b) și în orice caz, înainte de expirarea unui termen de cel puțin 6 luni începând cu ziua următoare încheierii contractului.

(2) În toate celelalte cazuri, inclusiv formularea unei căi de atac în conformitate cu articolul 2e alineatul (1), termenele pentru formularea unei căi de atac sunt determinate de dreptul intern, sub rezerva dispozițiilor articolului 2c.”

Dreptul austriac

9 Dispozițiile care transpun Directiva 89/665 figurează, în esență, în capitolul II din partea a patra din Legea federală din 2006 privind atribuirea contractelor de achiziții publice (Bundesvergabegesetz 2006, denumită în continuare „Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice”), care a fost modificată în mai multe rânduri.

10 În versiunea în vigoare la 1 martie 2011, data la care MedEval a sesizat Oficiul, articolul 312 alineatul (3) punctul 3 din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevedea că acest oficiu este competent să constate nelegalitatea unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice, printre altele pentru motivul că această procedură s-a desfășurat fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, respectiv fără convocarea prealabilă la licitație.

11 În temeiul articolului 331 din această lege:

„(1) Un operator economic care avea interesul de a încheia un contract care intră în domeniul de aplicare al acestei legi federale poate, în măsura în care a suferit un prejudiciu ca urmare a încălcării invocate, să solicite constatarea faptului că:

[...]

2. Procedura de atribuire a unui contract de achiziții publice fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare sau fără convocarea prealabilă la licitație era nelegală ca urmare a încălcării prezentei legi federale, a regulamentelor adoptate pentru aplicarea sa ori a dreptului comunitar aplicabil în mod direct:

[...]”

12 Articolul 332 alineatul (3) din legea menționată, intitulat „Conținutul și admisibilitatea acțiunii în constatare”, avea următorul cuprins:

„Cererile formulate în temeiul articolului 331 alineatul (1) punctele 2-4 trebuie depuse în termen de șase luni începând cu ziua următoare datei atribuirii contractului. [...]”

13 Articolul 334 alineatul (2) din aceeași lege prevedea că, în cazul în care Oficiul constată că un contract de achiziții a fost atribuit în mod nelegal, întrucât nu a fost precedat de un anunț de participare, acesta trebuie, ca regulă generală, să anuleze contractul respectiv.

- 14 Intitulat „Competențe și procedură”, articolul 341 alineatul (2) din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevedea:

„O acțiune în despăgubire este admisibilă doar în cazul în care autoritatea de control al atribuirii contractelor competentă a constatat în prealabil că:

[...]

2. desfășurarea unei proceduri de atribuire fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, respectiv fără convocarea prealabilă la licitație, a fost ilegală întrucât reprezintă o încălcare a prezentei legi federale, a regulamentelor adoptate în temeiul acesteia sau a dreptului comunitar aplicabil în mod direct [...]

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 15 La 10 august 2010, Federația a încheiat un contract cu Casa salarială a farmaciștilor cu privire la „derularea, în trei regiuni-pilot, a unui proiect-pilot pentru proiectul de gestionare electronică a prescrierii de medicamente, inclusiv serviciile de implementare și de funcționare necesare în acest scop”. Din decizia de trimitere reiese că data încheierii contractului corespunde cu ziua atribuirii contractului de achiziții.
- 16 La 1 martie 2011, MedEval a sesizat Oficiul pentru ca acesta să constate că procedura de atribuire a contractului de achiziții era nelegală ca urmare a încălcării Legii federale privind atribuirea contractelor de achiziții publice pentru motivul că contractul de achiziții în cauză nu făcuse obiectul unei publicări prealabile sau al unei convocări prealabile la licitație.
- 17 În temeiul articolului 332 alineatul (3) din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice, Oficiul a declarat, la 13 mai 2011, inadmisibilă calea de atac a MedEval. Acest oficiu a considerat astfel că momentul de la care începe să curgă termenul de șase luni prevăzut la acest articol și stabilit pentru introducerea unei acțiuni în constatarea nelegalității era ziua următoare datei atribuirii contractului de achiziții, independent de aspectul dacă MedEval avusese sau nu avusese cunoștință în acel moment despre nelegalitatea care afecta procedura în cauză, fapt care, potrivit oficiului menționat, era autorizat de articolul 2f alineatul (1) litera (b) din Directiva 89/665.
- 18 MedEval a formulat o acțiune la instanța de trimitere, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă), împotriva acestei decizii.
- 19 Instanța de trimitere constată că articolul 312 alineatul (3) din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice conferă Oficiului competența de a efectua, după atribuirea contractului de achiziții, anumite constatări, printre care cea referitoare la nelegalitatea contractului de achiziții în cauză ca urmare a lipsei unui anunț de participare prealabil sau a unei convocări prealabile la licitație. În această privință, instanța menționată subliniază că acțiunile în constatarea nelegalității trebuie să fie introduse în termen de șase luni din ziua următoare încheierii contractului de achiziții, conform articolului 332 alineatul (3) din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice.
- 20 Aceasta subliniază că articolul 341 alineatul (2) din Legea federală privind atribuirea contractelor de achiziții publice prevede că o acțiune în despăgubire în legătură cu atribuirea nelegală a unui contract de achiziții publice este admisibilă doar în cazul în care Oficiul a constatat în prealabil că desfășurarea

unei proceduri de atribuire fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare a fost nelegală, în temeiul unei acțiuni în constatarea nelegalității care este admisibilă doar dacă acțiunea respectivă este formulată în termenul de șase luni prevăzut la articolul 332 alineatul (3) din aceeași lege.

- 21 Instanța de trimitere precizează că dreptul său național are o particularitate, și anume, în ipoteza în care Oficiul constată nelegalitatea procedurii de atribuire ca urmare a nepublicării anunțului prealabil de participare, acest oficiu trebuie, în principiu, să pronunțe nulitatea contractului. Această particularitate este astfel de natură să creeze o legătură strânsă între acțiunile având ca obiect obținerea unor daune interese și cele care au ca finalitate anularea contractului încheiat în cadrul atribuirii unui contract de achiziții.
- 22 Instanța de trimitere ridică problema dacă faptul de a supune admisibilitatea unei acțiuni având ca finalitate obținerea unor daune interese pentru încălcarea normelor în materie de achiziții publice unui termen de decădere de șase luni, care începe să curgă din ziua următoare atribuirii contractului de achiziții, fără luarea în considerare a cunoașterii sau a necunoașterii acestui eveniment de către solicitantul acțiunii, este conform cu Directiva 89/665, precum și cu principiile echivalenței și efectivității.
- 23 În susținerea acestei îndoieli, instanța menționată se întemeiază printre altele pe Hotărârea Uniplex (UK)(C-406/08, EU:C:2010:45), potrivit căreia termenul de introducere a unei acțiuni pentru obținerea unor daune interese nu poate începe să curgă decât de la data la care solicitantul a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință de nelegalitatea invocată.
- 24 Instanța menționată subliniază, în sfârșit, că respectiva hotărâre a Curții a intervenit însă înaintea adoptării Directivei 2007/66, perioadă în care Directiva 89/665 nu prevedea dispoziții precise privind termenele referitoare la exercitarea acțiunilor în materia contestării atribuirii contractelor de achiziții publice.
- 25 În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dreptul Uniunii, în special principiile generale ale echivalenței și efectivității, precum și Directiva 89/665, trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale conform căreia o cerere de constatare a unei încălcări în materie de atribuire a contractelor trebuie formulată în termen de șase luni de la data încheierii contractului în cazul în care constatarea unei încălcări în materie de atribuire a contractelor nu reprezintă doar o premisă pentru anularea contractului, ci și pentru exercitarea dreptului la despăgubire?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 26 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, în special principiile efectivității și echivalenței, se opun unei reglementări naționale care condiționează introducerea unei acțiuni pentru obținerea unor daune interese pentru încălcarea unei norme din legislația privind contractele de achiziții publice de constatarea prealabilă a nelegalității procedurii de atribuire a contractului de achiziții în cauză, ca urmare a nepublicării prealabile a unui anunț de participare, în cazul în care această acțiune în constatarea nelegalității este supusă unui termen de decădere de șase luni care începe să curgă din ziua următoare atribuirii contractului de achiziții publice în cauză, independent de aspectul dacă solicitantul acțiunii era sau nu era în măsură să cunoască existența nelegalității care afectează această decizie a autorității contractante.
- 27 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) primul și al doilea paragraf din Directiva 89/665, interpretat în lumina considerentului (2) al Directivei 2007/66, Directiva 89/665 se aplică, într-un context precum cel din litigiul principal, doar contractelor de achiziții care

intră în domeniul de aplicare al Directivei 2004/18, cu excepția totuși a cazurilor în care aceste contracte de achiziții sunt excluse în conformitate cu articolele 10-18 din această din urmă directivă. Considerațiile care urmează sunt, așadar, întemeiate pe premisa că Directiva 2004/18 este aplicabilă contractului de achiziții în discuție în litigiul principal și deci că Directiva 89/665 este de asemenea aplicabilă procedurii din litigiul principal, aspect a cărui verificare revine însă instanței de trimitere.

- 28 Trebuie amintit că articolul 1 alineatele (1) și (3) din Directiva 89/665 impune statelor membre să ia măsurile necesare pentru a garanta existența unor căi de atac efective și cât se poate de rapide împotriva deciziilor autorităților contractante incompatibile cu dreptul Uniunii și care să asigure o largă accesibilitate a căilor de atac oricărei persoane care are sau care a avut vreun interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciată sau riscă să fie prejudiciată printr-o presupusă încălcare (Hotărârea Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, punctul 43).
- 29 În acest scop, Directiva 89/665 impune, la articolul 2 alineatul (1), că statele membre sunt obligate să prevadă în dreptul lor național trei tipuri de căi de atac care permit unei persoane prejudiciate în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice să solicite instanței responsabile pentru procedurile căilor de atac, în primul rând, „măsuri provizorii, [...] în scopul remedierii presupusei încălcări sau prevenirii prejudicierii în continuare a intereselor respective, inclusiv măsuri de suspendare sau care să asigure suspendarea procedurii de atribuire a [contractului] de achiziții publice sau a aplicării oricărei decizii luate de autoritatea contractantă”, în al doilea rând, anularea deciziilor luate în mod ilegal și, în al treilea rând, daune interese.
- 30 În ceea ce privește termenele pentru exercitarea căilor de atac, articolul 2f alineatul (1) din Directiva 89/665, introdus în aceasta prin Directiva 2007/66, precizează că statele membre pot să prevadă termene aplicabile căilor de atac potrivit articolului 2d din aceasta prin care se urmărește lipsirea de efecte a unui contract și în special un termen minim de decădere de șase luni, care începe să curgă începând cu ziua următoare încheierii contractului.
- 31 În această privință, considerentele (25) și (27) ale Directivei 2007/66 arată că limitarea în timp a posibilității de a invoca lipsa efectelor unui contract se justifică prin „necesitatea de a asigura în timp securitatea juridică a deciziilor luate de autoritățile contractante și entitățile contractante”, ceea ce impune ca „eficacitatea acestor termene [să fie] respectată”.
- 32 În ceea ce privește toate celelalte acțiuni în justiție care au legătură cu achizițiile publice, inclusiv acțiunile având ca obiect obținerea unor daune interese, articolul 2f alineatul (2) din Directiva 89/665 precizează că, sub rezerva dispozițiilor articolului 2c din această directivă, care de altfel nu sunt pertinente în ceea ce privește întrebarea adresată, „termenele pentru formularea unei căi de atac sunt determinate de dreptul intern”. Prin urmare, revine fiecărui stat membru sarcina de a defini aceste termene de procedură.
- 33 Faptul că legiuitorul Uniunii Europene a decis, pe de o parte, să reglementeze expres termenele referitoare la căile de atac având ca obiect declararea contractelor ca fiind lipsite de efecte și, pe de altă parte, să facă trimitere la dreptul statelor membre în ceea ce privește termenele care au legătură cu căile de atac de altă natură demonstrează că legiuitorul Uniunii a acordat o importanță specială acestei prime categorii de acțiuni, având în vedere eficiența sistemului căilor de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice.
- 34 Astfel, articolul 2f alineatul (1) litera (b) din Directiva 89/665 nu se opune dispozițiilor de drept național, precum cele în discuție în litigiul principal, care prevăd că o cale de atac care urmărește privarea de efecte a unui contract de achiziții publice încheiat fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare sau a unei chemări la concurență trebuie să fie introdusă în termen de șase luni începând din ziua următoare atribuirii acestui contract de achiziții în măsura în care data atribuirii contractului de achiziții corespunde celei a încheierii contractului. Astfel de dispoziții corespund de

asemenea scopului urmărit prin articolul 2^a alineatul (1) litera (b) din Directiva 89/665, exprimat printre altele în considerentul (27) al Directivei 2007/66, potrivit căruia limitarea posibilității de a invoca lipsa de efecte a unui contract de achiziții ar trebui respectată.

- 35 În ceea ce privește acțiunile în daune interese, este necesar să se arate că Directiva 89/665 prevede, la articolul 2 alineatul (6), că statele membre pot condiționa exercitarea unei astfel de acțiuni de anularea prealabilă a deciziei contestate „de către un organ competent în acest sens scop”, fără a conține, cu toate acestea, o normă referitoare la termenele de exercitare a unor căi de atac sau la alte condiții de admisibilitate a unor astfel de acțiuni.
- 36 În speță, pare, în principiu, că articolul 2 alineatul (6) din Directiva 89/665 nu se opune unei dispoziții de drept național, precum articolul 341 alineatul (2) din Legea federală din 2006 privind atribuirea contractelor de achiziții publice, potrivit căreia constatarea unei încălcări a legislației achizițiilor menționată în cuprinsul acesteia este condiția prealabilă exercitării unei acțiuni în daune interese. Cu toate acestea, aplicarea combinată a articolelor 341 alineatul (2) și 332 alineatul (3) din Legea federală din 2006 privind atribuirea contractelor de achiziții publice are ca efect faptul că o acțiune în daune interese este inadmisibilă în lipsa obținerii prealabile a unei decizii care constată nelegalitatea contractului de achiziții în cauză, care intervine în temeiul unei proceduri supuse unui termen de decădere de șase luni care începe să curgă din ziua următoare atribuirii contractului de achiziții publice în cauză, independent de aspectul dacă solicitantul acțiunii era sau nu era în măsură să cunoască existența nelegalității care afectează această decizie de atribuire.
- 37 Având în vedere considerațiile care figurează la punctele 32 și 35 din prezenta hotărâre, revine statelor membre sarcina de a stabili modalitățile procedurale ale acțiunilor în daune interese. Aceste modalități procedurale nu trebuie să fie însă mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor acțiuni similare prevăzute pentru protecția drepturilor întemeiate pe ordinea juridică internă (principiul echivalenței) și nu trebuie să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârea eVigilo, C-538/13, EU:C:2015:166, punctul 39, precum și Hotărârea Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, punctul 46).
- 38 Este necesar, în consecință, să se examineze dacă principiile efectivității și echivalenței se opun unei reglementări naționale precum cea prezentată la punctul 36 din prezenta hotărâre.
- 39 În ceea ce privește principiul efectivității, trebuie subliniat că gradul de exigență a securității juridice privind condițiile de admisibilitate a acțiunilor nu este identic după cum este vorba despre acțiuni în daune interese sau despre acțiuni având ca obiect privarea de efecte a unui contract.
- 40 Astfel, privarea de efecte a unui contract încheiat la finalul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice pune capăt existenței și eventual executării unui contract, fapt care constituie o intervenție substanțială a autorității administrative sau jurisdicționale în relațiile contractuale care intervin între particulari și organismele statale. O astfel de decizie poate astfel să cauzeze o perturbare considerabilă și pierderi economice nu doar adjudecatarului contractului de achiziții publice în cauză, ci și autorității contractante și, în consecință, publicului, beneficiar final al furnizării lucrărilor sau serviciilor care fac obiectul contractului de achiziții publice în cauză. După cum reiese din considerentele (25) și (27) ale Directivei 2007/66, legiuitorul Uniunii a acordat o mai mare importanță cerinței securității juridice în ceea ce privește acțiunile având ca obiect privarea de efecte a unui contract decât pentru acțiunile în daune interese.
- 41 Condiționarea admisibilității acțiunilor în daune interese de constatarea prealabilă a nelegalității procedurii de atribuire a contractului de achiziții în cauză ca urmare a nepublicării prealabile a unui anunț de participare, în cazul în care această acțiune în constatare este supusă unui termen de

decădere de șase luni, fără a ține seama de cunoașterea sau de necunoașterea de către persoana prejudiciată a existenței unei încălcări a unei norme de drept, este susceptibilă să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului de a introduce o acțiune în daune interese.

- 42 Astfel, în caz de nepublicare prealabilă a unui anunț de participare, un asemenea termen de șase luni riscă să nu permită unei persoane prejudiciate să adune informațiile necesare în vederea unei acțiuni eventuale, aspect care împiedică, așadar, introducerea acestei acțiuni.
- 43 Acordarea de daune interese persoanelor prejudiciate prin încălcarea normelor de atribuire a contractelor de achiziții publice constituie unul dintre remediile pe care le garantează dreptul Uniunii. Astfel, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, persoana prejudiciată ar fi privată nu doar de posibilitatea de a obține anularea deciziei autorității contractante, ci de toate remediile prevăzute la articolul 2 alineatul (1) din Directiva 89/665.
- 44 În consecință, principiul efectivității se opune unui regim precum cel în discuție în litigiul principal.
- 45 În aceste condiții, nu este necesar să se examineze dacă principiul echivalenței se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal.
- 46 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că dreptul Uniunii, în special principiul efectivității, se opune unei reglementări naționale care condiționează introducerea unei acțiuni pentru obținerea unor daune interese pentru încălcarea unei norme din legislația privind contractele de achiziții publice de constatarea prealabilă a nelegalității procedurii de atribuire a respectivului contract de achiziții, ca urmare a nepublicării prealabile a unui anunț de participare, în cazul în care această acțiune în constatarea nelegalității este supusă unui termen de decădere de șase luni care începe să curgă din ziua următoare atribuirii contractului de achiziții publice în cauză, independent de aspectul dacă solicitantul acțiunii era sau nu era în măsură să cunoască existența nelegalității care afectează această decizie a autorității contractante.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 47 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Dreptul Uniunii Europene, în special principiul efectivității, se opune unei reglementări naționale care condiționează introducerea unei acțiuni pentru obținerea unor daune interese pentru încălcarea unei norme din legislația privind contractele de achiziții publice de constatarea prealabilă a nelegalității procedurii de atribuire a respectivului contract de achiziții, ca urmare a nepublicării prealabile a unui anunț de participare, în cazul în care această acțiune în constatarea nelegalității este supusă unui termen de decădere de șase luni care începe să curgă din ziua următoare atribuirii contractului de achiziții publice în cauză, independent de aspectul dacă solicitantul acțiunii era sau nu era în măsură să cunoască existența nelegalității care afectează această decizie a autorității contractante.

Semnături